

СТАНОВИЩЕ

ОТ ДОЦ. Д-Р НИНА ЧИЛОВА

За дисертационен труд на Сюлейман Башов

За придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ с тема „Правен режим на надзора върху банковата дейност“. Област на висшето образование: Социални, стопански и правни науки. Професионално направление: 3.6 Право

I. Кратки биографични данни за докторанта:

Сюлейман Башов е докторант, редовна форма на обучение, специалност „Административно право и административен процес“ на Юридическия факултет на УНСС. Зачислен е съгласно Заповед № 1477 30.06.2020г. на Ректора на УНСС за три годишен срок на обучение.

Докторантът е магистър по Право, завършва Юридическия факултет на УНСС. От 2017 г. до 2020г, още докато е студент, постъпва на работа като **правен сътрудник** в правния отдел на голяма холдингова компания. От 2020 г. и до момента докторантът работи като юрисконсулт в правния отдел на „Пи Ес Ти Груп“ ЕАД. От академичната 2021/2022 г. води семинарни занятия като **хоноруван преподавател** по административно право на студенти юристи от Юридическия факултет на УНСС. Като докторант участва в организационния комитет на две научни конференции, проведени в Университета за национално и световно стопанство, както и в научния колектив по един научен проект. През 2021 г. докторантът Башов получава отличието „Докторант на годината“ на УНСС (което се връчва от Студентския съвет на УНСС). Автор е на повече от 10 научни статии (вкл. и една студия), всички от които са публикувани в авторитетни издания с научна рецензия. Сюлейман Башов е положил всички изпити, предвидени съгласно неговия индивидуален учебен план.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Докторантът е представил обширен автореферат от 33 стандартни страници, в които са отразени съдържанието и резултатите от

дисертационното изследване. Самият дисертационен труд е в обем от 289 страници основен текст. В структурно отношение съдържанието на труда е систематизирано в пет глави, въведение, заключение и библиография. Библиографията включва над 130 научни заглавия на български език, 11 заглавия на руски език и над 30 на английски език. Анализирани е относимата практика на националните съдилища, както и е използвана и практика на Съда на Европейския съюз. Използвани са и актове и документи на Българската народна банка, на Международния валутен фонд и на Сметната палата на Република България.

За да се оцени дали представеното научно изследване е дисертабилно първият въпрос, на който трябва да се даде отговор несъмнено е свързан с избора на тема. Динамиката на обществено икономическото и социалното развитие в европейски и световен мащаб интензифицира сериозни регулаторни промени включително и по отношение на нормативната рамка на публичноправната уредба на банковото дело. Като пълноправен член на ЕС България инкорпорира всички европейски промени свързани с банковия надзор. Тези изменения касаят фундаментални положения в публичноправния режим на банковото дело включително и законовата концепция на понятията за банка и банкова дейност. В този смисъл разгледаната проблематика е актуална, обществено значима и е сериозно предизвикателство за всеки изследовател, който проявява научно любопитство в тази материя.

Първата глава на дисертационния труд е посветена на мястото на банковия надзор като институт в системата на обективното право и е направено ясно разграничение на правния режим на банковия надзор от съвременното финансовоправно регулиране.

Във втората глава докторантът изследва банковия надзор като вид юридически контрол, изгражда конструкцията за надзора като вид

квазицентралистичен административен контрол и изследва връзката между надзора и административното регулиране на банковата дейност.

В глава трета е анализиран надзорът като компетентност /система от властнически правомощия, в двата основни дяла на компетентността – правомощия за установяване и правомощия за въздействие/.

В глава четвърта докторантът е изследвал проявленията на банковия надзор като правоотношение и като производство. Изследвани са органите, които осъществяват надзора, обекта, предмета и адресатите на надзора.

В глава пета банковият надзор е съпоставен и разграничен от сходни правни институти, съответно от надзора върху финансовите институции, макропруденциален надзор, платежен надзор, вътрешен банков контрол, одиторски контрол, финансов надзор, упражняван от Комисията за финансов надзор /КФН/.

Едно от големите достойнства на дисертационния труд на докторанта Сюлейман Башов се свързва с редица научни и научноприложни резултати, част от които представляват сериозен принос в правната наука. Най-значимите от тях са:

1. Цялостно е изследван банковия надзор като правна уредба, надзорни правомощия, надзорни производства и надзорни правоотношения и това има безспорен приносен характер, тъй като този концептуален подход дава възможност това сложно правно явление да бъде изследвано изчерпателно т.е от различни научни страни;
2. Приносен характер има и задълбоченото изследване на правните отношения при осъществяването на банковия надзор , които не са били обект на изследване в българската правна литература;

3. Приносен характер има ясното разграничаване на финансовоправното регулиране и пруденциалното регулиране и надзор;
4. Принос е и изграждането на сполучлива дефиниция на специализирания административен контрол, както и изграждането на конструкцията за банковия надзор като квазицентралистичен административен контрол;
5. Следващ принос е анализът на съотношението между административното регулиране и административния надзор върху банковата дейност;
6. Приносен характер има извеждането на понятието „задачи“ на надзорната компетентност и пълното изследване на тази страна на компетентността, както и на цялостното съдържание на компетентността като система от правомощия за установяване и въздействие; принос е изводът, че БНБ проявява и своята гражданска правосубектност при упражняването на сезиращи правомощия;
7. Принос е изследването на надзорната компетентност в условията на банковия съюз;
8. Приносен момент е и ясното очертаване на организацията на банковия надзор в БНБ и точното изброяване на органите за надзор;
9. Приносен характер има изследването на фигурата на квестора като надзорен държавен орган и характеристиката на неговите актове;
10. Банковият надзор е съпоставен и ясно отграничен от други надзорни функции, осъществявани от БНБ – макропруденциален надзор и платежен надзор;
11. Приносна е съпоставката между банковия надзор, вътрешния банков контрол и външния одиторски контрол;

Докторантът в предложението научен труд е направил редица обосновани предложения *de lege ferenda* за усъвършенстване на уредбата по тази тема. Следва да се подчертае, че тези предложения са плод на аргументиран критичен анализ на действащата законова уредба, който са анализирани от автора.

III. Заключение

Дисертационният труд „Правен режим на надзора върху банковата дейност“ с автор Сюлейман Башов е сериозно доказателство, че неговия автор притежава задълбочени и сериозни теоретични познания в областта на административното, финансовото и търговското право, както и притежава способността за самостоятелни научни изследвания и приноси. В резултат на изложеното считам, че дисертационният труд на тема „Правен режим на надзора върху банковата дейност“ отговаря на всички критерии, предвидени в Закона за развитие на академичния състав в РБ. Въз основа на това, изразявам своето положително становище и убедено предлагам на Научното жури да присъди на Сюлейман Башов образователната и научна степен „Доктор“

Доц. д-р Нина Чилова:

София 03.01.2023.

OPINION

By assoc. prof. Nina Chilova, PhD

for the dissertation for acquiring Educational and Scientific Degree "Doctor"
on the topic: "*Legal regime of the supervision over banking business*"
of the full doctoral student *Suleyman Bashov*.

Field of higher education: Social, economic, and legal sciences. Professional
field: 3.6 Law

I. Brief biographical information about the doctoral student:

Suleyman Bashov is a full-time doctoral student at the Law Faculty of the UNWE. He was enrolled according to Order No. 1477/06.30.2020 of the Rector of UNWE for a three-year term of study in professional specialty "Administrative Law and Administrative Process".

The doctoral student is a Master of Law, graduated from the Faculty of Law of the UNWE. From 2017 to 2020, while he is still a student, he started working as a legal associate in the legal department of a large holding company in Sofia. From 2020 until now, the doctoral student works as a legal advisor in the legal department of PST Group JSc. From the academic year 2021/2022, he leads seminar classes as a part-time lecturer in administrative law for law students from the Faculty of Law of the UNWE. As a doctoral student, he participated in the organizing committee of two scientific conferences held at the University of National and World Economy. And he was member of scientific team in one scientific project in Law Faculty at the UNWE. Suleyman Bashov is author of more than 10 scientific articles (including one study), all of which were published in authoritative peer-reviewed journals. Suleiman Bashov has passed all the PhD exams scheduled according to his individual study plan. In 2021, he received the award "Doctoral Student of the Year" of UNWE (which is awarded by the Student Council of UNWE).

II. General characteristics of the dissertation work

The doctoral student has submitted an extensive abstract of 33 standard pages describing the content and results of the dissertation. The dissertation work has a 289 pages /main text/. Structurally, the content of the dissertation is systematized in five chapters, introduction, conclusion, and bibliography. The bibliography includes over 130 scientific titles in Bulgarian, 11 titles in Russian and over 30 in English. It is analyzed the relevant practice of the national courts was analyzed. In the dissertation research also is used the practice of the Court of the European Union. Acts and documents of the Bulgarian National Bank, the International Monetary Fund and the Audit Chamber of the Republic of Bulgaria were also used.

In order to assess whether the presented scientific research is appropriate for dissertation, the first question to be answered is undoubtedly related to the choice of topic. The dynamics of economic and social development on a European and global scale has intensified serious regulatory changes, including in relation to the normative framework of the public legal regulation of banking business. As a full member of the EU, Bulgaria incorporates all European regulations related to banking business. These amendments concern fundamental positions in the public legal regime of banking, including in the legal concept of bank and banking activity (business). In this sense, the discussed topic is current, socially significant and is a serious challenge for any researcher who shows scientific curiosity in this field.

The first chapter of the dissertation is dedicated to the place of banking supervision as an institute in the system of Bulgarian objective law. In this chapter it is made a clear distinction between the public legal regime of banking business and the financial legal regime.

In the second chapter, the doctoral student examines banking supervision as a type of legal control. In this chapter banking supervision is analyzed as a type of quasi-centralist administrative control, and it is reviewed the relationship between supervisory and regulatory part of the banking legislation.

In the third chapter, supervision is analyzed as a competence /system of powers, in two main divisions of the competence - powers for supervisory inspection and powers for supervisory impact/.

In the fourth chapter, the doctoral student investigates banking supervision as a legal relationship and as a legal procedure. In this chapter the

doctoral student examines the supervisory authorities, the object, the subject and the addressees of the supervision competence.

In chapter five, banking supervision is compared with similar legal institutes such as the supervision of financial institutions under Art. 3a CIA, macroprudential supervision, payment supervision, internal banking control, audit control, and financial supervision exercised by the Financial Supervision Commission /FSC/.

The dissertation is associated with a number of scientific and applied scientific results, some of which represent a serious contribution to legal science. Some of them are:

1. Banking supervision as a legal framework, supervisory powers, supervisory proceedings, and supervisory legal relations has been comprehensively studied, and this has an indisputable contribution, since this conceptual approach enables this complex legal phenomenon to be studied exhaustively, i.e., from different points of view.
2. The study of the legal relations in the implementation of banking supervision.
3. The clear distinction between financial legal regulations and the prudential legal regulation and supervision.
4. The proposed new definition of specialized administrative control, as well as the construction of banking supervision as a quasi-centralist administrative control, is also a contribution.
5. Another contribution is the analysis of the relationship between administrative regulation and administrative supervision of banking activity.
6. With contributing nature is the analysis of the "tasks" of the supervisory competence and the full study of this side of the competence, as well as the overall content of the competence as a system of powers for supervisory inspections and impact. A contribution is also the conclusion that the BNB manifests its civil legal personality when it exercises its powers for notifications.
7. A contribution is the study of supervisory competence in the conditions of the banking union.
8. With contributing nature is the analysis of the organization of banking supervision in the BNB.

9. The study of the figure of the quaestor as a supervisory state body and the characteristics of his legal acts is also of a contributing nature.
10. Banking supervision as a legal institute is compared and clearly distinguished from other supervisory functions performed by the BNB – like macroprudential supervision and payment supervision.
11. Contributive is also the comparison between banking supervision, internal banking control and external audit control.

The doctoral student in the proposed scientific work has made several substantiated proposals *de lege ferenda* to improve the regulation on this topic. It should be emphasized that these proposals are the result of a reasoned critical analysis of the current legislation, which has been analyzed by the author.

III. Conclusion

The dissertation work "Legal regime of the supervision over banking business" with author Suleyman Bashov is a serious proof that its author has depth and serious theoretical knowledge in the field of administrative, financial, and commercial law, as well as has the ability for independent scientific research and contributions. As a result of the above, I believe that the dissertation work on the topic "Legal regime of the supervision over banking business" meets all the criteria provided in the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act. Based on this, I express my positive opinion and confidently propose to the Scientific Jury to award Suleyman Bashov the educational and scientific degree "Doctor".

Assoc. prof. Nina Chilova, PhD:

Sofia 03.01.2023